

Ár 2012, föstudaginn 9. nóvember, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 85/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 10. maí 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 10. maí 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 16. maí 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 22. júní 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 26. júní 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 14. september og 9. nóvember 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 1. október 2007 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 3.900.000, gefið út af A, til varnaraðila. Sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu. Á skuldabréfinu var sóknaraðila gefinn kostur á að óska eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda en sóknaraðili hakaði ekki við þann valmöguleika þótt hún setti upphafsstafi sína við. Tekið var fram að ábyrgðaraðili gæti óskað eftir undanþágu frá mati á greiðslugetu greiðanda, enda væri heildarábyrgðarfjárhæð ábyrgðaraðila vegna greiðanda (útgefanda) gagnvart F lægri en kr. 1.000.000 eða ábyrgðaraðili maki eða í sambúð með greiðanda. Ábyrgðaraðili skyldi staðfesta ósk um undanþágu með upphafsstöfum sínum. Á skuldabréfinu kom einnig fram að með undirritun sinni á skuldabréfið staðfesti sóknaraðili að hafa kynnt sér efni upplýsingabæklings varnaraðila um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila, en varnaraðili var aðili að samkomulagi fjármálafyrirtækja, stjórnvalda og Neytendasamtakanna um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Þann 27. september 2007 hafði skjalið „Niðurstöður greiðslumats“ verið dagsett. Þar kom fram að ráðstöfunartekjur samtals væru á mánuði kr. 0. Áætluð

greiðslugeta að teknu tilliti til skulda var kr. -106.910 á mánuði og áætluð greiðslugeta að teknu tilliti til skulda var kr. -251.398. Eignir voru samtals kr. 283.500 og skuldir samtals kr. 13.883.730 að teknu tilliti til nýs láns að fjárhæð kr. 3.900.000. Eignastaða var kr. -13.600.230. Tekið var fram að greiðslugeta teldist ekki næg. Einnig að ef áætluð greiðslugeta að teknu tilliti til skulda væri neikvæð merkti það að greiðandi gæti ekki efnt fjárskuldbindingar sínar. Þá kom fram að greiðandi og ábyrgðarmenn hefðu fengið afhent, kynnt sér og skilið mat á greiðslugetu greiðanda og samþykkt það sem fullnægjandi fyrir sig. Þeir hefðu einnig kynnt sér efni upplýsingabæklings varnaraðila um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila. Sóknaraðili skrifaði undir. Einnig var gert ráð fyrir undirskrift sóknaraðila á eftir yfirlýsingunni: „*Þrátt fyrir að ofangreint greiðslumat gefi það til kynna að greiðandi getur ekki efnt skuldbindingar sínar, óskar ábyrgðarmaður eftir að lánið verði veitt engu að síður. Staðfestist það hér með.*“ Sóknaraðili ritaði ekki þar undir.

Þann 8. nóvember 2011 leitaði lögmaður sóknaraðila til varnaraðila og óskaði eftir því að varnaraðili lýsti því yfir að sjálfskuldarábyrgðin og veðið félli niður. Varnaraðili hafnaði beiðni lögmanns sóknaraðila þann 16. janúar 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 10. maí 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð á skuldabréfi nr. X, verði felld niður. Kveður sóknaraðili varnaraðila ekki hafa farið eftir samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við veitingu ábyrgðarinnar þar sem ekki hafi legið fyrir undirskrift sóknaraðila sem ábyrgðarmanns á því að greiðandi umrædds láns gæti ekki efnt skuldbindingar sínar, sbr. 4. gr. samkomulagsins.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili vísar til þess að hvorki í lögum né samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé gerð krafa um að sjálfskuldarábyrgðaraðili undirriti við sérstaka línu á skuldabréfi þess efnis að hann takist á hendur ábyrgðina þrátt fyrir að niðurstaða greiðslumats sé neikvæð. Einungis sé gerð sú krafa að niðurstaðan sé kynnt ábyrgðaraðilanum og hann staðfesti það með undirritun sinni. Það hafi verið gert í þessu máli og séu því kröfur samkomulagsins uppfylltar. Vísar varnaraðili til dóms héraðsdóms Suðurlands í máli nr. E-434/2010 máli sínu til stuðnings. Varnaraðili telur að ekki hafi hvílt skylda á bankanum að láta sóknaraðila undirrita fyrrnefnda undirskriftarlínu enda leggi samkomulagið einungis skyldu á fjármálafyrirtæki að niðurstaðan sé kynnt fyrir og undirrituð af ábyrgðarmanninum sé niðurstaða matsins neikvæð.

Varnaraðili kveður það afstöðu sína að jafnvel þótt vankantar séu á framkvæmd fjármálafyrirtækis við útgáfu skuldabréfs skv. orðalagi samkomulagsins þá leiði það eitt og sér ekki til þess að ógilda beri skuldbindingu sjálfskuldarábyrgðaraðila enda hafi samkomulagið ekki lagagildi, heldur sé það samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Meta þurfi allar aðstæður við lánveitingu, samning aðila og önnur atriði sem geti varpað ljósi á það hvort ógilda beri ábyrgð sjálfskuldarábyrgðaraðila og þá í samræmi við 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga, sem sé sú lagastoð sem byggja verði á í

slíku máli. Til stuðnings þess bendir varnaraðili á dóm Hæstaréttar í máli nr. 116/2010.

Varnaraðili bendir á að í máli þessu hafi greiðslumat verið framkvæmt í samræmi við 3. gr. samkomulagsins og hafi það verið fullnægjandi til þess að upplýsa sóknaraðila um greiðslugetu A og hafi sóknaraðili ekki gert athugasemdir við sjálft greiðslumatið. Sóknaraðili staðfesti með undirritun sinni að hún hefði kynnt sér efni greiðslumatsins og upplýsingabækling varnaraðila um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila og hafi því ákvæði 4. gr. samkomulagsins verið uppfyllt. Sóknaraðili hafi staðfest með undirritun sinni þann 27. september 2007 að hafa kynnt sér niðurstöðu greiðslumatsins og fjórum dögum síðar hafi hún gengist í ábyrgð fyrir láninu með undirritun sinni á skuldabréfið. Varnaraðili hafnar því að bankinn hafi ekki uppfyllt skyldur sínar sbr. 4. gr. samkomulagsins um að kynna sóknaraðila niðurstöður greiðslumatsins. Varnaraðili bendir einnig á að skuldabréfið hafi verið útgefið árið 2007 og hafi sóknaraðili ekki gert athugasemd varðandi það fyrr en nú og hafi því sýnt af sér tómlæti. Í því sambandi vísar varnaraðili til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-4871/2011.

Vísar varnaraðili til þess að sönnunarbyrði um að skuldbinding sóknaraðila sé fallin úr gildi eða ógild hvíli á sóknaraðila og telur varnaraðili að hún hafi ekki sýnt fram á það. Sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að það sé ósanngjarnt af hálfu varnaraðila að bera fyrir sig ábyrgð hennar skv. skuldabréfinu, hvað þá að önnur skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 séu uppfyllt. Þegar sóknaraðili hafi undirritað skuldabréfið sem sjálfskuldarábyrgðaraðili hafi falist í því loforð sem skuldbindi hana að lögum til að tryggja efndir skv. skuldabréfinu.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til varnaraðila.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja f.h. aðildarféлага sinna. Varnaraðili var eitt þessara aðilarféлага. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, en þeim skilningi hafnað að einungis sé um að ræða samantekt verklagsreglna.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Niðurlag 3. mgr. er svohljóðandi

„Ef niðurstaða greiðslumats bendir til að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega“.

Skuldabréf nr. X var útgefið þann 1. október 2007. Fram fór mat á greiðslugetu A, útgefanda skuldabréfs nr. X, í samræmi við áður nefnt samkomulag og var matið undirritað af sóknaraðila þann 27. september 2007 og því uppfyllt skilyrði

4. gr. samkomulagsins. Þá bera skjölin „Niðurstöður greiðslumats“ og skuldabréfið einnig með sér að sóknaraðili hafi kynnt sér upplýsingabækling varnaraðila um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila, sbr. 4. gr. samkomulagsins.

Sóknaraðili undirritaði þann 1. október 2007 skuldabréf nr. X þrátt fyrir að hafa undirritað skjalið „Niðurstöður greiðslumats“ þann 27. september 2007, sem sýndi greinilega að útgefandi umrædds skuldabréfs, A, gæti ekki staðið við skuldbindingar sínar. Hefur sóknaraðili ekki gert efnislegar athugasemdir við matið eða haldið því fram að forsendur þess séu rangar. Hafa því skilyrði 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga verið uppfyllt með fullnægjandi hætti, enda verður að telja að undirritun sóknaraðila undir greiðslumatið og skuldabréfið feli í sér yfirlýsingu um að þrátt fyrir neikvætt greiðslumat hafi hún óskað eftir að lánið yrði veitt engu að síður, sbr. 4. gr. samkomulagsins.

Í ljósi framangreinds eru ekki forsendur til að víkja ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X til hliðar með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerna.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 9. nóvember 2012

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marellsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason